

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VÁSÁRNAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:	Főmunkatárs:	Magánhirdetések legutánjában, árszabály szerint
Egész évre	4 ft	Fehér János.	Révész Lajos.	Hivatalos hirdetések díja: 100 szög 2 ft. ezentúl minden megkezdett száz szónál 60 krali több.
Fél évre	2 „	Kiadóhivatal: a turóc-szt.-mártoni „Magyar Nyomda”.		Lapunk számára hirdetőket elfogad a „Hinter ügyünkös és a Magy. Távir. Iroda” hirdetői irodája Budapest, Graunof-utca 1. szám.
Negyed évre	1 „	A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatatra címezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.		

A tanítás művészete.

A milleniumi kiállítás fényes bizonyoságot fog tenni arról, hogy hazánk az évszázadokot át kiállott küzdelmek dacára is a kulturálmok sorába emelkedett és senki sem tagadhatja azt, hogy ebben a kultúra előharcosainak, a nemzet szerény napzsámosainak nagy része van és hogy a tanítók hintették el ama eszmék szőlőinek magvait, melyekből nemzeti sajátságainak megőrzése mellett, a mai jubiláló Magyarország fejlődött. Azt sem tagadhatja senki, hogy a tanügy minden ágában fokozatos haladás mutatkozik és nincs igazuk azoknak, kik a régi sablonszerű tanítási módra oly elfogultsággal, állelkedéssel szeretnek hivatkozni és a modern tanító munkásságát, tevékenységét, — miként ők nevezik, — számba sem veszik.

A jó tanításban igazi művészet rejlik és azok a tanítók, kik a képzőkben elért routint verdesik, anélkül, hogy azt gondosan tovább képeznek, nem nevezhetik magukat teljes öntudattal mesternek. Nem kevésbé áll ez ama középiskolákra képesített tanárok vagy tanítókról, kik a »pro facultate docendi« vizsgája által okmányolt ismereteket »verdesve, az alsóbb osztályokban való oktatást többé-kevésbé átmeneti állapotnak tekintik és igazán kielégítő tevékenységük terüli a középiskolát választják.

A tanítás sikere kizárólag a tanító személyétől, egyéniségétől függ, — mondják azok, kik a mai tanítási mód ellen kikelnek és a gyermek individualitását figyelmen kívül hagyják.

Tény az, hogy — még a főváros iskoláit sem kivéve — gyermekeink többnyire dadognak és nem képesek saját anyanyelvükön egy helyes, összefüggő mondatot mondani, nem képesek azt, a mit olvastak vagy tanultak, gyakran rövid összefüggésben ismételni. Ennek oka főleg abban rejlik, hogy némely tanító oly szemleli táplálékot nyújt a növendékeknek, mely csak feltétlenül káros lehet rájuk nézve, vagyis prózai hangon mondva, nem képesek teljesen azt megemészteni.

A kérdésben rejlik tulajdonképen a tanítás művészete, melynek világosnak, igaznak, könnyűnek, a gyermek korához mértnek, szabatosnak kell lennie. Ezért a jó tanítónak meg kell előbb jól praeparálnia a tananyagot és dispositió alapján ismertetni meg a tanulóval.

Nagyon természetes, hogy a tanító személye, modora, szelid bánásmódja mind oly eszközök, melyek a tanuló fogékony lelkére hatnak. Egy porosz felsőbb leányiskola igazgatója élesen kikel a szülők ellen, mint a kik nagy mértékben hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanító művészetének, rátermettségének dacára se felelhessen meg magasatos hivatásának. Teszik azt oly eszközökkel, még pedig nem mindig öntudatlanul, melyek a gyermekek nem csak értelmi, hanem érzelmi tehetségére is károsan hatnak. Így a tanítóról úton-útfélen kiméletlenül szólnak, meghallgatják gyermekeik léha fecsegéseit és nem válogatnak ama olvasmányokban, melyeket gyermekeik mulattatására szánnak. Pedig a szülőknek különösen vigyázniuk kell, hogy a serdülő gyermekek ccsak ételekben, hanem olvasmányokban is jól, egészségesen, erősítőleg táplálkozzanak. S ebben annak a német professornak teljesen igaza van, mert az olvasmány leginkább abban az irányban foglalkoztatja a lelket, melyet a psychologia képzelt tevékenységnek nevez. Ezen tehetséggel játékokot űzni nem szabad, mivel ha a képek zavarosak, homályosak, úgy ábrándozás válik belőle.

E veszélyek igaz, többnyire a leányokat fenyegetik, de gyakran tapasztalhatjuk, hogy a sok ízetlen, veszedelmes csacsogást magában foglaló könyveket a fiúk is mohón olvassák, miáltal képzeletük annyira felsarkantyúztatik, hogy tanítóinknak legmesteribb előadása iránt is érdektelnek.

Különféle címeken kerülnek ezek a könyvek az ifjuság kezébe és igen finomul vannak kiállítva. A szülők maguk is érdekesnek tartják, pedig a legtöbb műből hiányzik az erkölcsi alap. A serdülő leányok pompásnak, »reizend« szentzúgend-nek tartják, holott a szellemi élet iránti érdeklődésnek nyomait sem árul-

ják el és úgy vannak szerkesztve, mintha a leánynak gondolata és lörekvése csak abból állana, hogy hol legyen jó parthiera szert, vagy miként udvaroltasson magának X. vagy Y. fiatal ember által.

Ma már nem elégedhetünk meg a tanítás primitív eszközeivel, habár még ma is akadnak tanítók, kik minden szemlélettel nélkül »innen—eddig« magoltatják be leckéiket, hanem az előadandó tárgyat oly módon kell praeparálniuk, hogy a már előre követelt és megállapított feleleteket nyerjük, hogy növendékeink a tárgyról tiszta, világos ismereteket szerezzenek.

A milleniumon ki lesznek állítva mindama szemléltető eszközök, melyek a tanítás fokozódását feltüntetik és melyek mindannyian arra szolgálnak, hogy gyermeink ismereteit gyarapítsuk és korán beléjük olthassuk Isten, a haza, szülő és tanító iránti tisztelet.

Vándoroljon oda annak idején mindenki, ki egy jóval nemzedék érdekeit szívén hordozza és hazatérve hirdesse övéinek, hogy egy fényes jövőt csak az biztosíthat gyermekei számára, ki elismeri, hogy a tanítás és nevelés a legnagyobb művészet és világos és hogy annak lelkes és hű apostolai nem mások, mint a tanítók.

Batori Ármin.

A kiegyezés.

(Sz.) Lajtán innen és Lajtán túl mindnagyobb érdeklődéssel fordul a figyelem az 1878. XX. t.-cikbbe íktatott vám- és kereskedelmi szövetség meghosszabbításának kérdése felé. Az érdeklődés szimptomái azonban különbözők; nálunk a parlament fölött a kérdésekre nézve mely hallgatás borong, míg az osztrák képviselőházban már többször képezte felszólalások és kormánynyilatkozatok tárgyat a vámsövetség ügye. Magyaránzatát a két parlament különböző viselkedésének itt is, ott is a politikai pártviszonyok adják meg, de hogy a magyar parlament hallgatása dacára, mennyire hozzá-
tapad a kérdéshez a közérdeklődés figyelmé, az eléggé tanúsítják a gazdasági egyesületekben, kereskedelmi kamarák és ipari körök gyűléseiben és tárgy fölött maris

A „FELVIDÉKI HIRADÓ” TÁRCÁJA.

Nevezetesebb találmányok a XIX. században.*)

I.

A 40-es években történt, hogy egy ifjú megszerette a leánykat, s a leányka őt viszont. Szívök egész megegyével, lelkök egész odaadásával szerették egymást s megfogadták, hogy sohasz valnak el többé egymástól, egymáséi lesznek örökre. Az öregek is szívesen látták gyermekeik boldogságát s megállapították az esküvő idejét. Igen ám, de az akkor nem ment olyan gyorsan, mint a mostani gőz-, vagy inkább a villamos korszakban, hanem bizony varnik kellett még a leendő kis menyecske megkötő a 12 pár menyasszonyi harisnyáját, még beszerzik a szükséges iratokat stb. Ezen időre válniok kellett, mert az ifjút kötelessége szólította el, menyasszonya mellől s szívöket végtelen bánat fogta el ennek tudatában. Avonban mint minden szerencsétlenségben van némi vigasztaló valami, őket is megvigasztalta egy vándorló német az ő valamijével.

Beallit hozzájuk a német s előadja, hogy ő szeretné őket megkötni. Nagyon furcsa volt ez az ajánlat,

*) Irtá s felolvastá Derszib Béla tanár, a turóc-szentmártoni „Othon asztaltársaság” 1896. február 9-én tartott irodalmi estjén.

de midőn megértették, hogy le akarja őket fényképezni s így ha tavol vannak is egymástól, akkor is láthatják egymást, nemcsak hogy le nem ütek az ördögös masina elé, de meg vagyok róla győződve, hogy ezt a németet szerette egy fiatal pár legjobban a világon.

Az az ő fényképek lett a szerencsétlenségükben az a vigasztaló valami s az ördögös masina volt a német valamije.

De hát tulajdonképen mi is volt az a masina? Hat biz az kerem nem volt mas, mint egy fényképező készülék, mely áll egy szekrényből és egy hengeres csőből. A szekrény hátsó része szövetvel van elzárva, s a szekrény melső részén álló csövön keresztül — melyben az üvegblő készült lencsék vannak elhelyezve — áthatolva a fénysugarak a szekrény előtt álló tárgyakat a szövetre lerajzolják. Hogy mindezt, mind a következő dolgokat megérthessük, néhány borzostó tudományos fénytani igazságot kell megismernünk. Pl. hogy a fény csupan egyenes vonalirányban terjed. Ennek beigazolására azt hiszem elég annyit mondanom, hogy görbe csövön nem látunk keresztül, vagy hogy mikor a leányka elpirult, vagy a menyecske ha érdekessé akarja tenni magát, legyezőjével elfodí arcát s a kiváncsi férfi nem a kedves arcot látja, mert a róla jövő fénysugarakat fel-fogja a legyező, hanem csupan a legyezőt, mert az erről jövő fénysugarak egyenesen a férfi szemébe hatolnak. Tehat a fény csakugyan csakis egyenes vonalirányban terjed. Ha egy szobát teljesen elsötétítünk

s a világosságot csakis egy kis nyíláson bocsátjuk a szobába, akkor ezen nyíláson behatólag sugarak lerajzolják a nyílással szemben levő falra mindazon tárgyak képeit, melyek a nyílás előtt vannak, s ez nem egyéb mint a sötét kamra — camera obscura, melynek hátsó szövet fala előre vagy hátra toltathó s így mindenkor tiszta kép vehető fel rajta. A fényképező-készülék melső részén álló csövön, mint azt már fennebb említettem, a lencsék vannak elhelyezve. Ezek a lencsék üvegből készült testek s közönségesen nagyító üvegnek nevezik, melyeknek az a tulajdonságuk, hogy a parhuzamosan rájuk eső fénysugarakat összegyűjtik vagy szűszörják a szert, a mint felületük domború vagy homorú s így rajtuk keresztül nézve a mozgottuk levő tárgyat nagyobbítva vagy kisebbítve látjuk. Ilyen lencsékblő összeállított, úgy nevezett lencserendszer van elhelyezve a fennebb említett csövön, mely arra való, hogy a camera obscurában keletkező kép lehetőleg tisztán, a legfinomabb arnyalatokban, éles határvonalokkal tünjék fel a tárgyakról jövő fénysugarak összeroposztatás által. A camera obscura, Giovanni Battista Porta, olasz tudós által találatott fel a XVII-ik század közepe táján s különösen a fényképezést feltalálása óta lett nagyon fontosságuvá.

A camera obscura által tehát már a XVII-ik században tudtak fény által keletkezett képeket előállítani, melyek azonban mindannyiszor eltűntek, a hányszor a fénysugaraknak a szekrénybe való behatolása megakadályoztatott.

lető jutalékra 110 frtnyi és a kis-selmeci 213. sz. tjkvén A. l. 1. sor., 476. helyr. sz. alatt felvett és Schlesinger Salamon nevére írt ingatlanra 59 frtnyi kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fenti podhragyi ingatlan az 1896. évi március hó 5-ik napján d. e 10 órakor Kis-Selmecen a község házában meg tartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is el fog adatni.

Árverési szándékok tartoznak minden egyes ingatlanság kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy övédeképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy pedig a bánáptéznak a bíróságnál letti előleges elhelyezéssel kiállított szabályszerű előmervényt átsszolgáltatni.

Turóc-Szt.-Mártonban, 1896. év január hó 7-én.

Meudrhadszky,
kir. aljbíró.

Meghívás.

A turóczi kereskedelmi és hitelintézet t. c. részvényesei

folyó évi március hó 1-én
házarozatképtelenség esetén
folyó évi március hó 15-én
dejtáni 2 óraker megtartandó

XXIV. rendes közgyűlésre

hivatnak meg.

Naplirend:

1. Az igazgatóság üzleti jelentése.
2. A mérleg előterjesztése és annak kapcsán a felügyelő-bizottság jelentése és a felmentvény megadása.
3. A tisztá nyereség felosztása.
4. Határo a hozatal egy intézei ház vétele iránt.
5. A vezérigazgató fizetésének megállapítása.
6. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság választása.
7. Netalán, három nappal a közgyűlés előtt az igazgatóságnál bejelentendő indítványok tárgyalása.

Az 1895. évi vonatkozó zárszámadások, valamint a részvényesek megjegyzékei máttól kezdve az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt a részvényesek által betekinthetők.

Az igazgatóság.

Mindenütt kapható - 1/2 kiló 25kr.

Mi a Kathreiner-féle Kneipp-malátá-kávét?

Valódi egészségi és családi kávé, mely Kathreiner gyártási módja által a kedvelt valódi kávé ízét nyeri. Eltekintve egyéb előnyeitől, már ez okból különbözik ezen malátá-kávé minden más hasonló gyártmánytól.

A Kathreiner-féle kávé a legízletesebb, legegészségesebb és legolcsóbb pótkávé. Természetes tisztá gyártmány egész szemekben, miert is felette előnyösen használható, as örölt s ez okból a vevő közönség által nem ellenőrizhető pótkávéval szemben, melyek hatóság vizsgálatok tanúsága szerint gyakorta idegen anyagokkal hamisítvák.

Eleinte csak harmadrészen, később felében adhatjuk a Kathreiner-kávét a valódi kávéhoz, s így az egészségre megbecsülhetetlen hatása mellett minden háztartásban jelentékeny megtakarítást eszközölhetünk.

A Kathreiner-féle kávét a legelső orvosok ajánlják, s az ugy nyilvános intézetekben, mint családok ezrei körében naponta jönnek bizonyul. Sőt magában, azaz valódi kávé hozzáadása nélkül használva, a Kathreiner-féle kávé a legjobb erősítő szer és a legegészségesebb, legkönnyebben megemészthető és egyszerűen a legízletesebb ital.

Leikiismeretes gazdasszony vagy anya általában kávéivó, egészségre érdekében percig se habozzon Kathreiner-féle Kneipp-malátá-kávét használni. Az értéktelen hamisítványokkal szemben, melyekkel ma is csalják a közönséget, a vételnél vigyázni kell a fehér eredeti csomagokon látható névre:

Kathreiner!

Vigyázzanak! Saját érdekükben ne engedjék magukat rábeszélni! A valódi „Kathreiner” sohasem szabad más csomagolásban, vagy nyitott áruként eladni.

PSEPHOFER J.-féle

gyógyszertár Bécsben, I. ker., Singerstrasse 15. sz., „zum goldenen Reichsapfel“.

Vértisztító ladaecskok, ezeltől általános ladaecskok neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen ladaecskok csodás hatásukat észerszeresen be nem bizonyították volna. Évtizedek óta ezen ladaecskok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család melyben ezen kitűnő háziserből készlet nem volna található.

Száz talan orvos által ezen ladaecskok háziserit ajánltatnak és ajánltatnak minden oly bajknál, melyek a rossz emésztésből és srékrekedésből erednek; mint epe-zavarok, májbajok, kólika, vértelések, arany-ér, bőrtelenség s hasonló betegségeknél. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak vérérségesség és az abból eredő bajoknál is; így sápkórnál, idegességből származó fejtájásknál stb. Ezen vértisztító ladaecskok oly könnyen hatnak, hogy a legesekeleyebb fájlalmakat sem okozzák és ennek folytán még a leggyébbé gyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

A szimtalán háiraiból, melyet e ladaecskok fogyasztói a legkülönbözöb és legnehezebb betegségeknél a legelső orvosok visszanyerése folytán hozának intézk. ezen helyen csakis néhány említünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, a ki ezen ladaecskokat egyszer használta, meg vagyunk győződve, hogy azokat tovább fogja ajánlni.

Tisztelt Pserhofer Ur! Legyen olyan szives és küldjön nekem ismét 15 tekercset az ön föltűnőhatatlan vértisztító ladaecskaihoz utánvéttel. Fogadjon ez uton is a legmelyebb köszönetemet ladaecskai csodahatásáért.
Maidok teljes tisztelettel Pawlistk Ferenc, Köln, Lindenthal.

Harsche, Földnik mellett, 1887 szept. 12.
Teknetes Ur! Isten akaratá volt, hogy az ön ladaecskai kezem közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom. Én gyermekágyban meghültem, olyannyira, hogy semmi művelés sem voltam többé képes végezni, és bizonyára már a holtak közé volnék, ha a az ön eodálramelő ladaecskai engem nem mentettek volna meg. Az Isten adja meg önt ezert szerzet. Nagy bizalmam van, hogy ezen ladaecskok engem is tökéletesen ki fognak gyógyítani, amint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáltak.
Knifcz Teréz.

Bécs-Ujhely, 1887 november 9.
Mélyen tisztelt Ur! A legforróbb köszönetemet mondom ezennel önnek 60 éves nagyönmém névében. Az illeltő 5 éven át szenvedett gyomorhuruban és vakságban, már életét is megunta, melyről egyébként le is mondott, midőn véletlenül egy dobozt kapott az ön kitűnő vértisztító ladaecskaihoz azoknak állandó használatára folytán tökéletesen kigyógyult. — Legjobb tisztelettel Weinzeittel Josefa.

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1889 márc. 27.
Tisztelt Ur! Alulírott ismételen két ó csomagot az ön valóban hasznos és kitűnő ladaecskaihoz. El nem mulasztatom legnagyobb elismerésemel kifejezni ezen ladaecskok értését feletti és azokat, a hol csak alkalmam nyílik, a szenvedőknek legmelyebben fogom ajánlni. Ezen háziratolom tetésszerint használására önt ezennel felhatalmazom.
Teljes tisztelettel Háhn Ignác.

T. Ur! Felkértem, miszerint az ön vértisztító ladaecskaihoz egy csomagot 6 dobozzal küldeni szeretnék Csakis az ön csodálatos ladaecskainak köszönetem, hogy egy csomagotól mely engem 5 éven át gyötört, megszabadultam. Ezen ladaecskok nálam sohasem fogynak kifogygni, s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel
Zwickl Anna.

Ezen vértisztító ladaecskok csakis a Pserhofer J.-féle az „arany birodalmi almhöz” csomagolt gyógyszerháznál, Bécsben, I. Singerstrasse 15. sz., a készítettnek valódi n. csomagban, s egy 15 szem ladaecskot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben hat doboz tartalmatik, 1 fr 5 kr-á kerül; bérmentelen utánvéttel küldésel 1 fr 10 kr. Egy csomagnál kevese bő nem küldeték ki.
Az ő szeg előbbinek beküldésénél (mi legjobban posta ut. alványon eszközölhetik) bérmentes küldésel együtt 1 csomag 1 fr 25 kr., 2 csomag 2 fr 30 kr., 3 csomag 3 fr 35 kr., 4 csomag 4 fr 40 kr., 5 csomag 5 fr 20 kr., és 10 csomag 9 fr 30 kr-á kerül.

NB. Nagy elterjedésűek következtében ezen ladaecskok a legkülönbözöb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kérétek csakis Pserhofer J.-féle